

”תבניות” לשאלות לבחינה – היסטוריה ממלכתי

הנחיות כלליות

1. התבניות שלפניכם נועדו לסייע למורים להיסטוריה לבנות בחינות פנימיות הבודקות ידע לצד רכישת מיומנויות, ובה בעת – להכין את התלמידים לרמת הדרישה בבחינות הבגרות.
2. שאלות התבנית מחולקות לארבע קבוצות:
 - א. שאלות מקור.
 - ב. שאלות שנדרש בהן להביא מקור מן הספר (איתור מקור לצורך אישוש או הפרכה).
 - ג. שאלות ללא מקור.
 - ד. שאלות מבטעל.
3. בבחינות הפנימיות יש להקפיד שכל שאלה תעסוק בנושא אחר מחומר הלימוד - אין לשאול שתי שאלות על אותו נושא.
4. על המורים לוודא שהבחינה עוסקת ברוב החומר ושיש בה בחירה בין נושאים שונים.
5. בנושא לאומיות וציונות חייבים בשלוש מן השאלות לשלב בין לאומיות כללית ולאומיות יהודית-ציונית.
6. השאלות יבדקו מיומנויות שונות מאוריינות לשונית (הכוללת בין השאר הבחנה בין עובדה לדעה) ועד מיומנויות חשיבה מסדר גבוה (טיעון, קריאה מושכלת במקורות - קריאה ביקורתית, השוואה, הכללה, הסברים סיבתיים מורכבים, קשרים והקשרים).

א. שאלות שבהן מצורף מקור לשאלה

תבנית 1:

- לפניכם שני קטעי מקור העוסקים ב_____ /שנוצרו בתקופת _____.
- מקור 1 הוא _____ (סוגה: מאפייני המקור¹ הרלוונטיים לשאלה).
 - מקור 2 הוא _____ (סוגה: מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה).
- הציגו הבדל/הבדלים בין שני קטעי המקור 1-2 בנוגע ל_____/בתיאור_____, והסבירו שני סיבות להבדל/הבדלים שהצגתם. בתשובתכם התייחסו למאפייני המקור ו/או להקשר ההיסטורי שבו נוצר המקור.

אחוז	קריטריון	רכיב
10	הצגת הבדל בנושא שהוגדר בשאלה.	הבדלים
5,5	הצגת הביטוי שלו בכל אחד מן המקורות.	
30,10	הצגת השוני עם התייחסות למאפייני המקורות או להקשר ההיסטורי שבו הם נוצרו. הסבר כיצד שוני זה השפיע על ההבדל שהציגו.	סיבה 1 להבדל
30,10	הצגת השוני עם התייחסות למאפייני המקורות או להקשר ההיסטורי שבו נוצרו. הסבר כיצד שוני זה השפיע על ההבדל שהציגו.	סיבה 2 להבדל

תבנית 2:

- לפניכם קטע מקור (פה יצוינו מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה) העוסק ב_____.
- הציגו את הטענות, (טענה ונימוק/ים), של יוצר המקור/שבא לידי ביטוי בקטע המקור בנוגע ל_____.
- הציגו טענה נגדית ונמקו אותה באמצעות שני עובדות היסטוריות.

אחוז	קריטריון	רכיב
20	הצגת הטענה על פי המקור בנושא שהוגדר בשאלה.	הטיעון
20	הצגת נימוק שנמצא במקור ורלוונטי לטענה.	
20	הצגת טענה נגדית לטענה שהציגו מן המקור.	טענה נגדית

¹ מאפייני מקור – סוג המקור, יוצר המקור, תאריך יצירת/פרסום המקור, מטרת המקור, מקום הפרסום, קהל היעד.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

30,10	נימוק הטענה הנגדית המתבסס על <u>שתי</u> עובדות היסטוריות שרלוונטיות לטענה.	נימוק
-------	--	-------

תבנית 3:

לפניכם קטע מקור (פה יצוינו מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה) העוסק ב-_____.
 - הציגו את הטיעון, (טענה ונימוק/ים), של יוצר המקור/שבא לידי ביטוי בקטע המקור בנוגע ל-_____.
 - הציגו נימוק/ים נוסף/נוספים לחיזוק הטענה שבמקור ובססו אותו/אותם באמצעות שתי עובדות היסטוריות.

אחוז	קריטריון	רכיב
20	הצגת הטענה על פי המקור בנושא שהוגדר בשאלה.	הטיעון
20	הצגת נימוק שנמצא במקור ורלוונטי לטענה.	
10,20	הצגת נימוק/ים נוסף/נוספים לחיזוק הטענה.	נימוקים נוספים
10,20	ביסוס הנימוקים על שתי עובדות היסטוריות.	

תבנית 4:

לפניכם קטע מקור (פה יצוינו מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה) העוסק ב-_____.
 - הציגו את העמדה/התיאור בנוגע ל-_____. שבא/ה לידי ביטוי בקטע המקור.
 - הסבירו את ההשפעה של מאפייני המקור/ההקשר ההיסטורי שבו נוצר המקור על העמדה/התיאור שהצגתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
10	הצגת עמדה/תיאור שבא/ה לידי ביטוי במקור בנוגע לנושא שהוגדר בשאלה.	העמדה/התיאור
20	הדגמת ביטוי העמדה/טענה/תיאור במקור.	
10,20	הצגת <u>שני</u> מאפיינים רלוונטיים של המקור או ההקשר ההיסטורי שבו נוצר המקור.	מאפייני המקור/ההקשר
30,10	הסבר כיצד השפיע כל אחד ממאפייני המקור או ההקשר שבו נוצר על העמדה/תיאור שבא/ה לידי ביטוי במקור.	ההשפעה של מאפייני המקור/ההקשר ההיסטורי על העמדה/תיאור

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אכף רוח, חברה ומורשת
הפיקוח על הוראת היסטוריה

תבנית 5:

- לפניכם קטע מקור (פה יצוינו מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה) העוסק ב_____.
- הציגו את העקרונות/תפיסות/רעיונות של /בנוגע ל_____ הבאים לידי ביטוי בקטע המקור.
 - תארו פעולה לקידום/מימוש כל אחת/אחד מן העקרונות/תפיסות/רעיונות שהצגתם, והסבירו כיצד כל אחת מן הפעולות שתיארתם קידמה/מימשה עקרונות/תפיסות/רעיונות אלה.

אחוז	קריטריון	רכיב
10,10	הצגת העקרונות/תפיסות/רעיונות שבאים לידי ביטוי במקור בנושא שהוגדר בשאלה.	העקרונות/תפיסות/רעיונות
20,10	לכל אחד מן העקרונות/תפיסות/רעיונות תיאור פעולה שקידמה אותה/ה.	פעולות
30,20	הסבר כיצד כל אחת מן הפעולות שתוארו קידמה/מימשה את העקרונות/תפיסות/רעיונות שהוצגו.	כיצד הפעולה קידמה

ב. שאלות שבהן נדרש מהתלמידים להביא מקור/ות מן הספר

תבנית 1:

- הציגו את עמדתכם/העמדה/העמדות של ... בוויכוח/בדילמה/בדיון בנושא _____.
- בחרו מקור/ות מספר הלימוד ונמקו באמצעות המקור/ות את העמדה/העמדות שהצגתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
30	הצגת העמדה/עמדות בוויכוח/בדילמה בנושא שהוגדר בשאלה.	עמדה/עמדות
10,10	בחירת מקור רלוונטי מספר הלימוד וציון פרטי המקור.	מקור מספר הלימוד
,30 20	הבאת המידע הרלוונטי מן המקור/ות לביסוס העמדה/העמדות שהוצגו.	נימוק

תבנית 2:

- אישיות/היסטוריונים/חוקרים טוענים ש: " _____ " (היגד/ציטוט/טענה).
- הסבירו את הטענה של האישיות/ההיסטוריונים/החוקרים.
- בחרו מקור/ות מספר הלימוד ונמקו באמצעותו/באמצעותם את הטענה שהסברתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
30	הסבר של הטענה במילים של התלמיד/ה.	הטענה
10,10	בחירת מקור/ות רלוונטיים מספר הלימוד וציון פרטי המקור.	מקור/ות הלימוד
30,20	הבאת המידע הרלוונטי מן המקור/ות לביסוס הטענה שהוצגה.	נימוק

תבנית 3:

- אישיות/היסטוריונים/חוקרים טוענים ש: " _____ " (היגד/ציטוט/טענה).
- מהי הטענה של האישיות/ההיסטוריונים/החוקרים? הציגו טענה נגדית לה.
- בחרו מקור מספר הלימוד ונמקו באמצעותו את הטענה הנגדית שהצגתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
20	הצגת הטענה של האישיות/ההיסטוריונים/החוקרים במילים של הנבחנים.	הטענה
20	הצגת טענה נגדית רלוונטית לטענה שהוצגה.	טענה נגדית

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

10,10	בחירת מקור רלוונטי מספר הלימוד וציון פרטי המקור.	מספר מקור הלימוד
40	הבאת המידע הרלוונטי מן המקור לביסוס הטענה הנגדית שהוצגה.	נימוק

תבנית 4:

- הציגו שניים/שלושה מן העקרונות/תפיסות/מאפיינים/גורמים/תוצאות/רעיונות של/ל _____ .
 - בחרו מקורות מספר הלימוד והסבירו כיצד שניים מן העקרונות/תפיסות/מאפיינים/גורמים/תוצאות/רעיונות שהצגתם באים לידי ביטוי במקורות שבחרתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
30	הצגת שניים/שלושה עקרונות/תפיסות/מאפיינים/גורמים/תוצאות/רעיונות על פי הנושא שהוגדר בשאלה.	עקרונות/תפיסות/מאפיינים/גורמים/תוצאות/רעיונות
10,10	בחירת מקורות רלוונטיים מספר הלימוד וציון פרטי המקורות.	מקורות מספר הלימוד
30,20	הסבר מהו הביטוי של העקרונות/תפיסות... במקורות שנבחרו.	ביטוי העיקרון/תפיסה... במקורות

תבנית 5:

לפניכם קטע מקור (פה יצינו מאפייני המקור הרלוונטיים לשאלה) העוסק ב _____ .
 - הציגו את הטיעון, (טענה ונימוקים), של יוצר המקור/שבא לידי ביטוי במקור בנוגע ל _____ .
 - הציגו טענה נגדית ונמקו אותה באמצעות מקורות חזותי/מילולי מספר הלימוד.

אחוז	קריטריון	רכיב
10	הצגת הטענה על פי המקור בנושא שהוגדר בשאלה.	טענה
20	הצגת נימוק שנמצא במקור ורלוונטי לטענה.	נימוק
20	הצגת טענה נגדית לטענה שהוצגה מן המקור.	טענה נגדית
10,10	בחירת מקורות רלוונטיים מספר הלימוד וציון פרטי המקור.	מקור
20,10	נימוק הטענה הנגדית המתבסס על שתי עובדות היסטוריות שרלוונטיות לטענה הנגדית.	נימוק

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

ג. שאלות ללא צירוף מקור

תבנית 1:

לפניכם שני דפוסים/שלבים של /תגובות ל (אירוע/תופעה/צעד/מדיניות):
 - הציגו נקודת דמיון אחת והבדל /הבדלים ביניהם על פי התבחין/תבחינים האלה: _____.
 - הסבירו את הגורם/גורמים להבדלים שהצגתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
20	הצגת נקודת דמיון בין שני דפוסים/שלבים/תגובות בהתאם לתבחין שהוגדר בשאלה.	נקודת דמיון
20, 10	הצגת נקודת שוני בין שני דפוסים/שלבים/תגובות בהתאם לתבחין שהוגדר בשאלה.	הבדלים
30, 20	הסבר גורם רלוונטי לכל אחד מן ההבדלים שהוצגו.	גורם/גורמים להבדלים

תבנית 2:

הסבירו מה אפשר ללמוד על המדיניות של/מטרות של /בנוגע ל/בנושא _____ משלושה/פעולות/צעדים/ שנעשו בתחום/תחומים _____, ב _____ (מקום) בשנים/בתקופת _____.

אחוז	קריטריון	רכיב
40 (10,10,20)	הצגת שלושה/ צעדים/פעולות בתחומים ובתקופה שהוגדרו בשאלה.	פעולות/צעדים
20 40	הצגת המסקנה בנוגע למדיניות /מטרות והסבר מדוע היא נובעת מן הצעדים/פעולות שהוצגו.	מסקנה

תבנית 3:

הציגו שתי/שלוש גישות/השקפות של _____ בנוגע ל _____ והסבירו את הסיבה/סיבות שהביאו להבדלים בין הגישות/ההשקפות.

אחוז	קריטריון	רכיב
------	----------	------

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

10, 20, 20	הצגת שתי/שלוש גישות /השקפות רלוונטיות לנושא שהוגדר בשאלה.	גישות/השקפות
20, 30	הסבר הסיבות הרלוונטיות להבדלים בין הגישות/השקפות.	סיבות להבדל

תבנית 4:

הציגו שתיים מן המטרות/הקשיים של _____ בתקופת ה _____, והסבירו באמצעות שתי פעולות/צעדים/ כיצד הושגה אחת מן המטרות /הם התמודדו עם אחד מן הקשיים שהצגתם.

אחוז	קריטריון	רכיב
20, 10	הצגת שתי מטרות/קשיים רלוונטיים לתקופה.	מטרות/קשיים
20, 10	הצגת שתי פעולות /צעדים רלוונטיים.	פעולות/צעדים
40	הסבר הקשר שבין הצעדים להשגת המטרה/להתמודדות עם הקושי בתקופה הרלוונטית.	קשר בין הפעולה למטרה/לקושי

תבנית 5:

הציגו שניים מן השינויים שהתרחשו ב _____ (נושא, מקום) בשנים _____ .
 הסבירו כיצד תרם כל אחד מן השינויים למימוש/לקידום/לצמיחת _____ .

אחוז	קריטריון	רכיב
20, 20	הצגת שניים מן השינויים הרלוונטיים למקום, לתקופה ולנושא (בהצגת השינוי יש לתאר מה השתנה).	שינויים
40	הסבר הקשר בין שינוי אחד לבין מימוש/קידום/צמיחת התופעה /האירוע שהוגדר בשאלה.	הסבר 1
20	הסבר הקשר בין שינוי שני לבין מימוש/קידום/צמיחת התופעה/האירוע שהוגדר בשאלה.	הסבר 2

תבנית 6:

אישיות/היסטוריונים/חוקרים טוענים ש: " _____ " (היגד/ציטוט/טענה).
 הציגו את הטענה של האישיות/ההיסטוריונים/החוקרים ונמקו אותה באמצעות שתי עובדות היסטוריות.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

אחוז	קריטריון	רכיב
20	הצגת הטענה במילים של הנבחנים.	טענה
10, 20	הצגת שתי עובדות היסטוריות רלוונטיות.	עובדות
30, 20	הסבר כיצד כל אחת מן העובדות מבססת את הטענה.	נימוק

תבנית 7:

אישיות/היסטוריונים/חוקרים טוענים ש: " _____ " (היגד/ציטוט/טענה)
 - מהי הטענה של האישיות/ההיסטוריונים/החוקרים? הציגו טענה נגדית לה.
 נמקו את הטענה הנגדית שהצגתם באמצעות שתי עובדות היסטוריות.

אחוז	קריטריון	רכיב
10	הצגת הטענה במילים של הנבחנים.	טענה
20	הצגת טענה נגדית.	טענה נגדית
10, 20	הצגת שתי עובדות היסטוריות רלוונטיות.	עובדות
30, 10	הסבר כיצד כל אחת מן העובדות מבססת את הטענה הנגדית.	נימוק

תבנית 8:

הציגו שלוש/ה גורמים ל /שלבים/תוצאות /השלכות של _____.
 הסבירו איזה מבין הגורמים/השלבים/התוצאות/ההשלכות היה לדעתכם המשמעותי/החשוב
 /המשפיע/העיקרי על/ב/ל _____.
 נמקו את טענתכם באמצעות עובדה/עובדות היסטוריות.

אחוז	קריטריון	רכיב
10, 10, 10	הצגת שלוש/ה גורמים/שלבים/תוצאות/השלכות רלוונטיים לנושא שהוגדר בשאלה.	גורמים/שלבים/תוצאות/השלכות
10	הצגת טענה שמבטאת את עמדת הנבחנים בנושא שהוגדר בשאלה.	הבעת עמדה
10, 10	הצגת עובדה/עובדות היסטוריות רלוונטיות.	נימוק

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

10,30	הסבר כיצד כל אחת מן העובדות מבססת את הטענה.
-------	---

תבנית 9:

בתקופה/תופעה _____ היו מאפיינים של שינוי/קידמה מצד אחד ומאפיינים של המשכיות /מסורת מצד אחר. הדגימו טענה זו, באמצעות הצגת מאפיינים משני הסוגים.

אחוז	קריטריון	רכיב
10,20	הצגת מאפיינים של שינוי/קידמה רלוונטיים לתקופה /תופעה שהוגדרה בשאלה.	מאפייני וקידמה
10,10	הסבר במה כל אחד מן המאפיינים מבטא שינוי/קידמה.	
20,10	הצגת מאפיינים של המשכיות/מסורת רלוונטיים לתקופה /תופעה.	מאפייני ומסורת
10,10	הסבר במה כל אחד מן המאפיינים מבטא המשכיות/מסורת.	

ד. תבניות לשאלות מבטעל

תבנית 1:

הציגו את האירוע/המאפיין/הפעולה/התוצאה/האישיות אשר לטענתכם הוא/היא החשוב/המשמעותי ביותר בתהליך/בתקופת _____. בססו את טענתכם באמצעות שני נימוקים.

אחוז	קריטריון	רכיב
30	הצגת האירוע/המאפיין/הפעולה/התוצאה/האישיות החשוב/משמעותי ביותר בתהליך/בתקופה הנדונה.	טענה
40	הסבר המבוסס על עובדה המבהירה מדוע האירוע/המאפיין/הפעולה/ התוצאה/האישיות הוא/היא החשובים/משמעותיים ביותר בתהליך/בתקופה זו.	נימוק אחד
30	הסבר המבוסס על עובדה המבהירה מדוע האירוע/המאפיין/הפעולה/ התוצאה/האישיות הוא/היא החשוב/משמעותי ביותר בתהליך/בתקופה זו.	נימוק שני

תבנית 2:

הציגו אירוע המסמל/מהווה נקודת התחלה של תהליך/תקופה, ואירוע המסמל/מהווה נקודת סיום של תהליך זה /תקופה זו. נמקו את הבחירה בכל אחד מן האירועים באמצעות עובדות היסטוריות.

אחוז	קריטריון	רכיב
10	בחירה והגדרה של אירוע המסמל/מהווה נקודת התחלה של תהליך/תקופה.	טענה
20	הצגת עובדות הקשורות לאירוע שנבחר ורלוונטיות לטענה.	נימוק
20	הסבר במה העובדות שהוצגו מבססות את הטענה.	
10	בחירה והגדרה של אירוע המסמל/מהווה נקודת סיום של תהליך/תקופה.	טענה
20	הצגת עובדות הקשורות לאירוע שנבחר ורלוונטיות לטענה.	נימוק
20	הסבר במה העובדות שהוצגו מבססות את הטענה.	

תבנית 3:

הציגו אחד/שניים מן השינויים שחלו בנקודת המבט/בתפיסה/בגישה של _____ אל/בנוגע ל _____ בשנים/העשורים _____ הסבירו את הגורמים לשינוי/לשינויים שהצגתם.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית
 אכף רוח, חברה ומורשת
 הפיקוח על הוראת היסטוריה

אחוז	קריטריון	רכיב
10, 30	הצגת שניים מן השינויים שחלו בנקודת המבט/בתפיסה/בגישה בהתאם לנושא ולתקופה המוגדרים בשאלה. (בהצגת השינוי יש להתייחס למצב שקדם לשינוי ולמצב החדש)	שינויים
20, 40	הסבר שני גורמים רלוונטיים לשינויים אלה. (הצגת הגורמים והסבר איך הם הובילו לשינויים)	גורמים

תבנית 4:

לפניכם רשימה של: אירועים/מושגים/דמויות היסטוריות בחרו שלושה מהם, הציגו/הגדירו/תארו כל אחד מהם, והסבירו את הקשר ביניהם.

אחוז	קריטריון	רכיב
20, 10, 10	הצגה/הגדרה/תיאור של שלושה אירועים היסטוריים/מושגים/דמויות היסטוריות מתוך הרשימה	אירועים היסטוריים/מושגים/דמויות היסטוריות
10, 20, 30	הסבר הקשר/ההקשר בין כל שלושת האירועים/מושגים/דמויות.	קשר/הקשר (סיבתי, נסיבתי, רעיוני ועוד)

תבנית 5:

הצגת היגד/קביעה המבטא מבט על בנוגע לתקופה: _____.
 הציגו שלוש עובדות היסטוריות מנקודות זמן שונות ונמקו באמצעותן את ההיגד/קביעה.

אחוז	קריטריון	רכיב
30, 20, 10	הצגת שלוש עובדות היסטוריות מנקודות זמן שונות.	עובדות היסטוריות
40	הסבר כיצד העובדות שהוצגו ממחישות את ההיגד/קביעה.	נימוק

